

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
„Донбаський державний педагогічний університет”**

Кафедра теорії і практики початкової освіти

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Каліграфія

підготовки бакалавра
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму 6.010102 „Початкова освіта”
(шифр і назва напряму)

**Спеціалізація – „Англійська мова”, „Інформатика”, „Музика”,
„Хореографія”**

Факультет підготовки вчителів початкових класів

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО КАФЕДРОЮ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ
ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

УКЛАДАЧІ ПРОГРАМИ:

Пашко Л. В. – доцент кафедри теорії і практики початкової освіти,
кандидат філологічних наук

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Макарова Л. М. – канд. пед. наук, доцент кафедри теорії і практики
початкової освіти

Суровцева Р. Ф. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач
кафедри педагогіки Краматорського економіко-гуманітарного інституту

Обговорено та рекомендовано до видання
науково-методичною радою
Державного вищого навчального закладу
„Донбаський державний педагогічний університет”

“ 24 ” березня 2015 р.

ВСТУП

Навчальна програма вивчення дисципліни „Каліграфія” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму 6.010102 Початкова освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є навчання грамоти(уроки письма).

Міждисциплінарні зв'язки курсу: методика викладання української мови, сучасна українська мова з практикумом, педагогіка, психологія.

Програма навчальної дисципліни містить **6 змістових модулів:**

Змістовий модуль 1. Предмет, завдання та мета курсу „Каліграфія”.

Змістовий модуль 2. Добукварний період уроків письма.

Змістовий модуль 3. Букварний період навчання грамоти(письмо).

Змістовий модуль 4. Післябукварний період навчання грамоти(письмо).

Змістовий модуль 5. Методика навчання учнів писати арабські цифри.

Змістовий модуль 6. Удосконалення навичок письма.

1. Мета й завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни „Каліграфія” є теоретично і практично підготувати студента-вчителя до роботи над виробленням каліграфічного почерку учнів;

- практично опрацювати всі методи каліграфічного письма;
- показати різницю послідовності написання літер у вузі та школі;
- працювати над удосконаленням правильного, чіткого, каліграфічного почерку майбутнього вчителя;
- забезпечити єдність теоретичних знань з каліграфії та практичних навичок студентів, володіння методикою проведення уроків письма в початкових класах.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни „Каліграфія” є:

- озброєння майбутніх учителів теоретичними знаннями з методики навчання каліграфічного письма;
- ознайомлення з традиційними та нетрадиційними підходами до каліграфічного письма;
- сприяння засвоєнню звукової сторони мови, способів позначення звуків на письмі; усвідомленню методики написання літер: елементів, форми, розміру, пропорції;
- навички коментування письма букв та поєднання їх між собою; вироблення практичних навичок користування видами та прийомами письма, необхідними для роботи з дітьми в період навчання грамоти;
- навички знаходження графічних помилок у своєму письмі та в письмі товаришів;
- навички правильного користування письмовим приладдям.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

- звукову сторону мови;
- способи позначення звуків на письмі;
- методи та прийоми уроків письма в період навчання грамоти;
- методику каліграфічного письма;

уміти:

- каліграфічно писати;
- бачити вади каліграфічного письма інших і вміти подолати їх;
- складати конспекти і проводити уроки письма;
- застосовувати новітні технології.
-

На вивчення навчальної дисципліни відведено 54 годин /1,5 кредити ECTS

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Предмет, завдання та мета курсу „Каліграфія”.

Основні вимоги до каліграфічного письма(лж)

Методи навчання каліграфічному письму(лж)

Змістовий модуль 2. Добукварний період уроків письма

Основні та додаткові елементи букв

Змістовий модуль 3. Букварний період навчання грамоти(письмо)

Письмо малих букв українського алфавіту

Письмо малих букв українського алфавіту

Письмо малих букв українського алфавіту

Письмо великих букв українського алфавіту

Відвідування й аналіз уроків письма в школі

Письмо великих букв українського алфавіту
Складання фрагменту
уроку письма букварного періоду навчання грамоти

**Змістовий модуль 4. Післябукварний період навчання
грамоти(письмо)**

Відвідування й аналіз уроків письма в школі

Складання фрагменту уроку письма після букварного періоду навчання
грамоти

Змістовий модуль 5. Методика навчання учнів писати арабські цифри

Каліграфічне письмо цифр

Змістовий модуль 6. Удосконалення навичок письма

Каліграфічне письмо тексту

3. Рекомендована література

Базова

1. Державний стандарт початкової загальної освіти
2. Гусельникова І. А. Кроки письма: Зошит-шаблон для 1 класу початкової школи / І. А. Гусельникова – Х.: „Ранок”, 2009. – 48 с.
3. Каніщенко А.П., Ткачук Г. Зошит для письма / А.П. Каніщенко,

Г. Ткачук – Т.: Навч. кн. – Богдан, 2011.

4. Заїка В. Методи навчання першокласників письма відразу в одну лінію(з досвіду роботи) / В. Заїка // Початкова школа. – 2006. – № 9, 10. – С. 14 – 17; 9 –11.

5. Каніщенко А.П. Уроки навчання грамоти за Букварем: Посібник для вчителя /А.П. Каніщенко – К.: Промінь, 2007. – 192с.

6. Кучинський М.В., Жук Г. Використання удосконаленої частої(густої) графічної сітки-шаблону для розвитку каліграфічних навичок і корекції почерку в учнів / М.В. Кучинський, Г. Жук // Початкова школа. – 2007. – № 5. – С.27– 28.

7. Трунова В.А. Каліграфія: Програма з каліграфії та методичні рекомендації до неї / В.А. Трунова – Київ – Ізмаїл: СМІЛ, 2005. – 54 с.

8. Трунова В.А., Боднар Н.М. Каліграфія: Програма та методичні рекомендації /В.А. Трунова, Н.М. Боднар – Харків – Ізмаїл. ФОП Шейнина О. В, 2011.

9. Цєпова І.В. Навчання грамоти в 1 класі: Плани-конспекти уроків письма /І.В. Цєпова – Харків: Видавництво „Ранок”, 2006. – 375 с.

10. Цєпова І.В. Ознайомлення першокласників із сіткою зошита та елементами букв засобами художньо-зорових образів на матеріалі прописів з калькою /І.В. Цєпова // Початкова школа. – 2005. – № 7. – С. 14 – 16.

11. Чабайовська М. І. Єдині зразки каліграфічного письма букв українського алфавіту та цифр: Навчально-методичний посібник /М. І. Чабайовська – Тернопіль: Мальва – ОСО, 2010. – 116 с.

Додаткові рекомендовані джерела

1. Заїка А.М. Зошит з друкованою основою для письма та розвитку мовлення для учнів 1 класу: У 2 ч./Під. Заг.ред. К.С. Прищепи / А.М. Заїка – Х. : Вид-во „Ранок”, 2007.

2. Заїка А. М. Прописи: Мій перший зошит: Зошит для письма та розвитку мовлення учнів 1 класу загальноосвітніх навчальних закладів : У 2

ч./А. М. Заїка /– Х. : Вид-но „Ранок”, 2007.

3. Зубік Н. В. Підготовка ліворукої дитини до навчання письма/ Н. В. Зубік// Початкове навчання та виховання. – 2005. – № 16 –18. – С. 38 –53.

4. Ігнатова О.В. Навчання грамоти у 1 класі/ О.В Ігнатова : Вид. Група „Основа”, 2005. –128 с.

5. Кучинський М.В. Формування навичок письма – одна з основних проблем початкової школи/ М.В. Кучинський // Початкова школа. – 2006. – № 5. – С. 10 – 13

6. Ткачук Г.О., Каніщенко А.П. Зошит для письма. 1 клас/ Г.О. Ткачук – К.: Промінь, 2007. – 80с.

7. Федієнко В.В.Прописи: Навчальний посібник. Ч.1./ В.В Федієнко. – Х.: ВД „Школа”, 2009. – 64 с.

8. Федієнко В.В.Прописи: Навчальний посібник. Ч.2. / В.В Федієнко. – Х.: ВД „Школа”, 2009. – 48 с.

9. Чабайовська М. І. Зошит з каліграфії в II ч. Частина I. / М. І. Чабайовська – Тернопіль : Мальва – ОСО, 2011. –56 с.

Інтернет-ресурси

1. Електронна адреса: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/187/1/Ukr.%20mova%20%D1%96%20metod.-2010.pdf>

2. Бібліотека Донбаського державного педагогічного університету

3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського:
[http:// www.nbuv.gov.ua/](http://www.nbuv.gov.ua/)

4. Електронний підручник української мови:
<http://mova.info/pidruchn.aspx>

5. Українська мова. Методика навчання. Української мови: навч.-метод. посібник для студентів спец. „Українська мова і література”, „Українська мова і література та англійська мова” / за заг. ред. проф. О. М. Горошкіної; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ: Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2010. – 295 с.

6. Електронна адреса: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/187/1/Ukr.%20mova%20%D1%96%20metod.%202010.pdf>

7. Українська мова в Інтернеті.- <http://www.com.ua>

8. www.linguist.univ.kiev.ua

9. www.mova.info

10. www.vesna.org.ua

11. Електронна бібліотека Інституту журналістики (www.journ.univ.kiev.ua)

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Залік – 5 семестр

5. Засоби діагностики успішності навчання

- 1) усні опитування на лабораторних заняттях;
- 2) перевірка виконання практичних завдань дистанційного курсу;
- 3) перевірка результатів виконання індивідуальних завдань дистанційного курсу;
- 4) аналіз відвіданих уроків письма в 1 класі;
- 5) перевірка контрольних і тестових завдань.